

President of the Technion נשיא הטכניון

ז' בכסלו תשפ"ה
8 בדצמבר 2024

לכבוד

ח"כ יוסף טייב
יו"ר ועדת החינוך, התרבות והספורט
באמצעות דוא"ל:
jtaieb@knesset.gov.il

מר יואב קיש
שר החינוך ויו"ר המל"ג
באמצעות דוא"ל:
sar@edu.gov.il

מכובדי,

הנדון: פגיעה באקדמיה הישראלית היא פגיעה ישירה בביטחון המדינה ובעתידה

החודש מציין הטכניון 100 שנים מאז פתח את שעריו לראשונה, עם 17 סטודנטים בבניין ההיסטורי בשכונת הדר הכרמל בחיפה. מספר חודשים מאוחר יותר נחנכה האוניברסיטה העברית ועשר שנים אחר כך הוקם מכון ויצמן. מאז נוספו עוד אוניברסיטאות מחקר ומכללות רבות, מערכת אקדמית מפוארת עליה נשענים ביטחון מדינת ישראל, כלכלתה וחוסנה החברתי. יכולתה של מדינת ישראל להתקיים במרחב בו אנחנו חיים תלויה באופן מוחלט ביתרון הטכנולוגי והמדעי שלנו, בעוצמה הכלכלית ובקיומה של מערכת אזרחית יציבה, לרבות מערכת משפט עצמאית.

האם ניתן לדמיין את השנה האחרונה ללא מערכות החץ, קלע דוד וכיפת ברזל? מאות טילים בליסטיים בעלי ראש נפץ במשקל של מאות קילוגרמים האחד היו מתפוצצים בערים ובבסיסים צבאיים, אלפי רקטות היו נוחתות בישובים ברחבי הארץ וגורמות לאלפי הרוגים. אנה היינו באים ללא טייסות הכטב"ם, הלוויינים, מערכות ההאזנה וניתוח המידע המתקדם, כולן פרי יצירתם של בוגרי האקדמיה. אלפים רבים של חיילים ואזרחים היו משלמים בחייהם והמדינה הייתה משותקת לחלוטין.

ללא אקדמיה הייתה המדינה נותרת ללא תעשייה, עם כלכלה מפגרת, נעדרת חדשנות ובעלת הכנסה ממוצעת לנפש הדומה לשכנינו. מדינה ללא מערכת משפט הוגנת ורפואה מתקדמת. האם היינו שורדים?

כל היכולות הללו, יסודות החוסן הלאומי שלנו, שואבות ממעיין האקדמיה הישראלית. נס שהתחיל מ-17 סטודנטים בבניין הטכניון ההיסטורי והוביל למערכת אקדמית ענפה, פרסי נובל, מחקר פורץ דרך ומערכת הוראה מפוארת המשתווים למערכות המקבילות במדינות המתקדמות בעולם, וכל זאת תוך מאה שנים בלבד.

הדברים הללו ברורים לכל בר-דעת ולמרות זאת, בשנתיים האחרונות מתנהלת מתקפה ישירה, דורסנית, אלימה ובלתי מרוסנת על האקדמיה על ידי שרים וחברי כנסת, מתקפה שהיא הרסנית לאקדמיה הישראלית והרסנית אף יותר למדינת ישראל ולעתידה.

..../2

President of the Technion נשיא הטכניון

האקדמיה היא מטבעה חופשית. עצמאות, חופש מחקר וביטוי, והחופש לשאול שאלות ולהטיל ספק הם נשמת אפה. לאקדמיה אין גבולות גאוגרפיים והיא תלויה בשיח שוטף ובשיתוף פעולה עם עמיתים ברחבי העולם. לא ניתן לכלוא אותה או את המדענים המניעים אותה – ולראיה, במדינות שניסו לעשות זאת האקדמיה גוועה ואותן מדינות התרוקנו ממדעניהן הטובים.

ממשלות ישראל לדורותיהן הבינו זאת, ובנו מנגנוני הגנה החוצצים בין האקדמיה ומערכות הממשל בדמות המועצה להשכלה גבוהה והוועדה לתכנון ולתקצוב. ברוח זאת חוקק ב-1958 חוק המועצה להשכלה גבוהה המעניק למוסדות האקדמיים אוטונומיה לכלכל את ענייניהם האקדמיים והמנהליים כראות עיניהם.

עצמאות זו היא שאפשרה את הנס האקדמי ובעקבותיו את הנס הביטחוני, הכלכלי והחברתי. בזכותה התערתה האקדמיה הישראלית בקהילה האקדמית הבינלאומית והיא שאפשרה למדענים ולמדעניות הישראלים לתפוס עמדות הובלה בזירה המדעית הבינלאומית למרות פעילות מתמשכת של תנועות החרם כנגד מדינת ישראל. העצמאות והשגשוג המדעי שהיא הביאה עודדו את שיתופה של ישראל בפרויקטים בין לאומיים ואת חילופי הסגל והסטודנטים החיוניים לקיום מחקר והוראה בחזית הידע העולמי. קו ישר מחבר בין אותה עצמאות אקדמית ובין כיפת ברזל, נוכחות מרכזי הפיתוח של חברות הטכנולוגיה העילית הבינלאומיות בישראל והפיכתה של מדינת ישראל לאומת הסטארטאפ. לא פחות חשוב, האקדמיה וההשכלה שהיא מעניקה היוו מנוע עיקרי לניידות החברתית ולחוסן החברתי.

עצמאות המוסדות והחוסן אותו פיתחו בחסותה אפשרו התמודדות יוצאת דופן עם מגפת הקורונה, אירועי שבעה באוקטובר, מלחמת חרבות ברזל ומבצע חצי הצפון בו המשיך הטכניון לפעול תחת מטחי רקטות יומיים לחיפה ולסביבתה. כששרדי הממשלה וגופים ציבוריים רבים קרסו והפסיקו לתפקד, המוסדות האקדמיים, ובראשם אוניברסיטאות המחקר, המשיכו במחקר ובהוראה ופרשו כנפיהם על משרתי המילואים ועל נפגעי המלחמה. הטכניון כדוגמה אירח בקמפוס מאות משפחות מפונים מהדרום ומהצפון ללא תמורה, שלח כמויות מזון וציוד חסר לחיילי צה"ל, דאג לרווחתם הכלכלית והנפשית של אלפי סטודנטים וסטודנטיות שגויסו לשירות מילואים ובנה מערכת תמיכה אקדמית נרחבת שמנעה את נשירתם. לבושתנו, בהעדר תמיכה של המדינה הטכניון ושאר המוסדות נאלצו לבקש לשם כך את עזרת ידידינו מהארץ ומהעולם. המוסדות האקדמיים תמכו במשפחות הנרצחים, הנופלים, הפצועים והחטופים ונתנו דוגמה להכלת המתח בין האוכלוסייה היהודית והערבית והמשך החיים המשותפים. כל זאת נעשה למרות מיעוט מסית בשני הצדדים, שטופל בנחישות, ולמרות הסתה בלתי פוסקת מצד פוליטיקאים ובעלי עניין שהסתה אומנותם.

ההתקפה על המוסדות האקדמיים נפתחה במקביל לניסיונות הפגיעה במערכת המשפט – ושתיהן יחדיו התניעו הגירה של אנשי אקדמיה מהארץ לחו"ל ודחיית חזרה לישראל של חברי סגל ובת-דוקטורנטים ששהו שם. המתקפה מבית על האקדמיה הישראלית ומערכת המשפט הולידה ניצנים של חרם אקדמי בינלאומי עוד לפני מלחמת חרבות ברזל, ובמקביל, הרחיקה תורמים שחשו שמדינת ישראל אינה מייצגת עוד את ערכיהם.

.../3

President of the Technion נשיא הטכניון

האקדמיה הישראלית נאבקת בכוחותיה המוגבלים בחרם האקדמי ההולך ומתרחב בעולם ובמקום לזכות בסיוע הממשלה והכנסת במאבק זה, היא מוצאת את עצמה מופגזת חדשות לבקרים בהצעות חוק המסייעות לתומכי החרם האקדמי ולארגוני ה-BDS. ניסיונות החרם אינם חדשים, אבל הפגיעה בעצמאות האקדמיה מתדלקת אותם ומחזקת את טענת ה-BDS שהאקדמיה הישראלית אינה עצמאית אלא מהווה זרוע של השלטון ומשרתת את צרכיו. שתי הצעות חוק ברוח זו עומדות כידוע לכם להידון בוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת ביום שלישי הקרוב.

בזמן שהאקדמיה עסוקה בלחימה בחרם המתרחב עליה ועל מדינת ישראל, כשמשאבינו רתומים כולם לתמיכה בעשרות אלפי משרתי המילואים מקרב הסטודנטים והסגל, כשאנו נאבקים לבדנו כנגד כל הסיכויים, גם תחת מטחי רקטות, על המשך המחקר האקדמי והכשרת כוח האדם הנדרש למשק ולמערכת הביטחון, בזמן שאנו מחבקים את משפחות הנרצחים, הנופלים, החטופים והפצועים, פוליטיקאים ובעלי עניין עוסקים בהשחרת המוסדות האקדמיים וצביעתם כקיני טרור, עלילת דם שקרית ומכוערת המקודמת באמצעות הצעות חקיקה השאובות ממשטרים אפלים. הצעות המפרות זכויות אזרח בסיסיות של הסטודנטים ושל הסגל האקדמי שאין בהם אלא עיסוק בתפל, קישוש קולות והסחת הדעת מהתמודדות עם האתגרים האמיתיים שבפניהם ניצבת מדינת ישראל.

מכובדי שר החינוך ויו"ר וועדת החינוך, התרבות והספורט. אני קורא לכם להשמיע קול רם וברור ולפעול בנחישות כדי לעצור את ניסיונות הפגיעה הבלתי פוסקים באקדמיה. אנא, תעלו את השפעתכם לחיזוקה של האקדמיה ולסיוע בהתמודדותה עם האתגרים האדירים שבפניהם אנחנו ניצבים. ניסיונות הפגיעה המתמשכים, שחלקם מכוונים על ידי בעלי עניין וחלקם נובעים מחוסר הבנה לגבי מהותה של האקדמיה, הרסניים לא רק למדע ולחינוך אלא מסכנים באופן חמור ולשנים רבות קדימה את ביטחון מדינת ישראל, את כלכלתה ואת חברתה.

בברכה,

פרופסור אורי סיון

נשיא הטכניון